

רפאל פירשטנטהאל

(גלוגאו תקמ"א — ברסלאו תרט"ו)

קינה על חורבן בית אלהינו

- ציון! אַמְרַתִּי אַסְתִּיר צִינִי אַחַדֵּל
מְרֹאוֹת אֶת־צִנְנֶךָ וְעֵנִי בְּנֶיךָ.
אַשְׁנָחָה כִּיּוֹם הַיָּמִים יָמֵי עֲנָג
וְעַמִּם הַמְּקָרִים אֵין מְסָרָר קְרוּ אֱלֹהֶיךָ.
עַל־הָרֵי נְשֻׁפָּה אֶעֱלֶה בְּמַר נְפָשִׁי. 5
שֵׁם אֶתְעַנֵּג בְּמִרְאֵה הַיָּקוּם בְּרֹאוֹ אֱלֹהֶיךָ.
וּכְיֹלְדָה אֶתּוּנִי חֵיל וַיְרַצְדָה,
כִּי מִקְרִים הָאֵלֶּה גָּדְלוֹ הַרְרֶיךָ.
סִינִי וְתַבּוּר וּכְרַמְל וְחֶרֶב,
צִיבָל וְגִרְיָזִים, תְּרַמּוּן וּלְבָנוֹן, צְדִי שְׂבָרֶיךָ. 10
לְעַמֶּק יְבֻדְתִּי, שֵׁם נָגְרוּ בַּמּוֹרֵד
דְּמַעוֹת נְפָשִׁי אֲשֶׁר הִתְצַרְבוּ עִם דְּמַעוֹתֶיךָ.

שיר־קינה זה שייך לסוג ה"ציונים" המרובים (שירי־קינה המתחילים במלה "ציון" וחרוזיהם הם — "יך") שנתחברו בהשפעת "ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך" לרבי יהודה הלוי, אלא שלא נכתב כמשקלו; והוא מן האחרונים מסוגו. 4 המקרים אין מספר, היינו המקרים הרעים שבאו בימי החרבנות והגלויות.

10 עדי שבריק, ואני מצטער במחשבותי על כך.

אֲמַרְתִּי, כְּעֶבֶד יִשְׂאֵף צֶלֶת אֲשָׁאב גַּם אֲנֹכִי
רוּחַ צַח כָּרוּם וְשֵׁב בְּגִיאוֹתַי.

15 הֵן! גַּם שֵׁם לֹא שָׁקַט לְבִי, בָּיִם וּגְרֵשׁ.

כִּי לְצַמֵּק בְּרִדָּתְךָ גַּם אֶת מַרְאֵשִׁי גִבְעוֹתַי.
שָׁמַתִּי לִיְצַר פְּעָמַי לְהִתְעַנֵּג בְּקוֹל צִפְּרִים
וְשִׁירוֹ צֶל גִּצְרָה בְּקוֹל זִמְרָה לֹאֲלֶהֱיָהּ.
אֲמַרְתִּי, כְּמוֹ אֵלֶּה יִרְנַח לְבִי.

20 אֲשַׁבַּח אֵיךְ רָגַע אֶת מַכְאוֹבַי.

וּלְאֲבָל גִּהְפְּכוֹ שִׁירוֹתָמוֹ.

כִּי מַעֲצֵי יְצֵר זֶה גָּדְלוֹ אֲרֻזָּהּ.

חֲשַׁבְתִּי, בְּצִפְּרִים הָאֵלֶּה מִי יִתֵּן לִי אֲבָר

אֲעוֹף אֶל-קַצְוֵי תִבְלִי, שֵׁם לֹא תִשְׁמַעְנָה

אֲנֹחִיתִי.

25 וְלִכְלֵ תִכְלָה רְאִיתִי גְבוּל וְקֵץ.

וְאִין קִצָּה לְנַחְלֵי דְמַעוֹתַי.

אֲמַרְתִּי, אֲבִדְתִּי, לֹא אֲשַׁמַּח עוֹד עִם יֹשְׁבֵי חֶלֶד.

אֶפְסוּ לְעוֹלָמִים תִּקְנֹתִי וְתִקְוֹתַי.

אֲעֹבֹר אֲרַחֹת יַמִּים, שֵׁם תִּסְבַּעְנָה כְּמוֹ אֶבֶן

30 צְרוֹת נִפְשִׁי כִּי רָבוּ וְצְרוֹתַי.

מַגְלִיהֶם יִשְׂאוּ דָבָר אֵינֶנּוּ מִנְחוּמֵינוּ.

כִּהְשַׁבְּרָם כֵּן יִשְׁבֹּר יְיָ אֶת מַטּוֹת צִלְיָהּ.

אוּ בְּאֲשֶׁר אֲחַרֵּי רִדְתָּם יִשׁוּבוּ לְעִלּוֹת

כֵּן מַעֲלֵי גַם אֶת צִלְ-הַרֵּי שְׁמֹחוֹתַי.

35 אֲתַהֵל גַּם שֵׁם לֹא מַצְאֵתִי מְנוּחַ.

- לא שכחתי אף תונה אסת מתוגותיך.
שויתי לימים האלה כל-מתדי חבל.
כאשר היו בן יגועי כגוע מצנוגותיך.
בת עמי! ברבצי תסת משא היגון
40 ואשפוך דמעות כנחל צל-סרצי חומותיך.
דמיתי לשאוב ממקור לבי
מי תרוסה ונחם לתחלוציך.
יטעמו למו חכך, ישיבו את נפשך
ונרפאת אף מצט מפצעי מכותיך.
45 אמתני, קשבר עמים רבים תמצאי נחם.
תרגצי כמצט רגע ברצת רעותיך.
תביטי פה וכה מכל-צבר ופנה.
תשקיפי ממעון סתרך, תשאי מסביב ציניך
לא את לבדך יבדת פלאים.
נפלת לצמק מרום שקיך.
50 לא לך לבדך תמר שדי.
כי השקה כוס תרצלה גם את אחיותיך.
צור העליזה, צטרת בנות קדם.
מלאה שמן ודבש וצרי ולט קמי נכאתיך;
55 כסו אניותיך צין ימים
ומשמני אדמתה פרצו אוצרותיך.

45 כשבר עמים רבים, בנפול עמים תמצאי נחמה, בבחינת
„צרת רבים חצי נחמה“.

53 צור העליזה, ע"פ ישעיה כג, ת, ויחזקאל כו, ג

56 סרצו אוצרותיך, משום שרבים היו,

מַצְנִים הַמַּעֲטִירָה, צֶדֶן הָאֲרָצוֹת.

מִשֵּׁם יֵצֵא מִלְּפָנִים רֹאשׁ נְבִיאָיִךָ.

מִשֵּׁם הוֹבִילוּ פְּנִינֵי חֻקָּמָה

וַיִּפְּצוּם בְּאֲרָצָם רֹאשֵׁי חֻקְמֵיךָ. 60

שֵׁם דֶּרֶךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב, הָאֵיר עַל אֲדַמַּת נוֹף

וַיִּמְשֹׁל בְּצִדְקָה עַל-רַבְבוֹת עַבְדֵיךָ.

אֲרֶץ יְנוֹ אֲחֵרִיתָהּ, אֵין צְרוּף לָהּ בְּגִדְלָהּ.

דַּמְתָּה חֻקְמַת יוֹשְׁבֵיהָ אֶל אֲשֶׁר בְּנִיךָ.

עוֹד תִּצְלָנָה אֲזַנֵּי מִשִּׁירוֹת מִשׁוֹרְרֵיהָ. 65

לֹא נִשְׁמַע כְּמוֹתָן מִיּוֹם שָׁרְרוּ לְזוּיֵיךָ.

שֵׁם מוֹשְׁכִים בְּשֶׁבֶט סוֹפֵר, שֵׁם חֻקְמִים מְחַקְמִים.

נוֹסְדוּ גַם יַסֵּד עִם גְּדוּלֵי נְבִיאָיִךָ.

שֵׁם חֻקוֹ בְּצֶט בְּרִנָּל חֻקִּים נִפְלְאִים.

יִשְׁתַּוְּמֻמוּ צְלִיחָם גַּם שׁוֹכְרֵי חֻקוֹתֵיךָ. 70

וְעוֹד אֲרָצוֹת בְּאֵלָה אֵין מִסְפָּר.

הִרְחִיקוֹת סִמְךָ וְהִקְרִיבוֹת אֶל גְּבוּלוֹתֵיךָ.

תִּשְׁכַּח יְמֵינֵי אִם אֲשַׁפַּח תִּפְאָרְתָּךְ.

אִם לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ כָּל עַתָּה בְּזִכְרוֹנֵיךָ.

בְּצַדִּיקֵי יְיָ צְבָאוֹת, שׁוֹכֵן שָׁמַיִם. 75

הוֹרֵד אֶל שְׂאוֹל גְּאוּנוֹ, דְּמוֹ אֵלֶיךָ.

58 ראש נביאיך, משה.

61 שם דרך כוכב מיעקב, יוסף.

64 דמתה, חכמת יוון היתה חשובה מאד בעיני היהודים
בימי קדם.

76 דמו אליך, בחרבנך.

- מצו למו קבצת כוס חמת שדי,
 נעו כשכור נופלו כאשר נפלו אשיותיך.
 קה! גדול בים שקרך, בת ציון.
 80 בנמותי מקרה כל אלה אל-מקרך,
 ומציני יסתר כל נסם,
 חנם בקשתי בקרבות רעותיך.
 הן לאלהי נכר השתחויו ישביהן,
 כחשו באלהי אמת, מרדו באדוניך,
 85 מתו באין תורה, אקרו באין חזון,
 נביא לא הפירו, חזנים כחונךך,
 מי הגיד מראש את אשר יקרמו,
 מי בשר צתידות למו, הודיעום מבשריך.
 לכן כשלו באין מדרךך, תעו מאין מורה,
 90 שגו בהקליהם, צנבו אלהיך,
 מלכים המליכו, תעו גם הם,
 השיאם ודון לבם, הוסיפו על חטאתיך.
 ומהום כל הארץ נמרדו יושביה,
 צד פי שאו פרים שקמו קצרךך,
 95 אנה תליכיני, רוחי, תרחיקי גדוד,
 אנה תשאני על-אברותיך?
 תראיני קברות צמים שקבר מתו,
 תשפיהני גיא אפל בו ישכנו בניך,
 אמצו לקבי, בת ציון, סזקי ורועומי

88 הודיעום מבשריך, כפי שהודיעו לך נביאיך.

92 הוסיפו על חטאתיך, חטאתיהם היו מרובות מחטאתיך.

- 100 למרוט שצור ראשי ולתשליכהו על קבריה.
 דורות תלכו, שנים רבות צברו
 ועוד תחיה תונתך קלב אוהבין;
 וקצתד מהם גם אנכי, בת ציון,
 כי אוקרה הימים צברו מימין.
 105 אוקור אברהם, יצחק ויעקב,
 מפירי אל עליון פלמו אבותיך.
 אוקור אהרן ופינחס, אצור ואיתמר
 כהנים לאל עליון, מקריבי וקסין.
 דוד ושלמה, יהושפט ואסא,
 110 אהו ויחזקיהו תמה מלכין.
 אוקרה אוריאל, גשיה ויאל,
 שמעיה ואלעזר ונחמיה.
 הימן ואסר ואימן
 וכלל ונרדע, מנצמי ומירומין.
 115 אוקרה שמואל ואלהו ונתן
 ושעיהו וזרמיהו ושאר נביאין.
 תדבק לשוני לחפי אם לא אוקור מקדשך
 ורים חללוהו ויבזו בליך.
 שם נראה כבוד עליון, שם נגלו האלהים,
 גם שם ביום מועד התקבצו רבבותיך.
 120 ובשדה המצרכה גם שם לא נחבאת,
 נודע בגוים שמך, חלו ורגזו מגבוריך.
 קה! גם עליהם צבר פוס המרצלה,
 נפוצו חלליהם בראש כל חוצותיך.

- 125 וְעַל זֹאת לֹא תִדְמַע עֵינַי מֵאֵין הַסּוּגוֹת ז'
 אֲמֵן שָׁנַת לְעֵינַי, אִם נִגְזְלָה שָׁנַת עֵינַיךָ ז'
 קֵה! מִי יִמֵן? שְׁנַתִּי וְרַנַּח לִי.
 אַרְגִּיעַ, צִיּוֹן, אַף מִקְצֵט בְּסִסְרֵךָ בְּנִסְיֵךָ:
 אַרְגִּיעִי, אִם אֲמֵן לְעַפְעָפֵי תְנוּמָה
 וּבִסְתֵינֹת לִילָה אַחֲזָה אֶת מַרְאֵיךָ. 130
 אִם נִקְיֹמֹנֵי בְּרַצִּינֹת אֵין מִסְסָר.
 נִגְדִילוּ שְׂבָבָתִים דָּמוֹת כָּל תּוּגוֹתֵיךָ.
 נִשְׂבָּבָתִי בִּיגוֹנֵי, בַּת צִיּוֹן, אִם אָנוּם וְאִישָׁן
 צְדֵי תִנְחָמֵי, צְדֵי תִתְנֵי מוֹנֵת לְאַנְחוֹתֵיךָ.
 צְדֵי כִבְלָה תַּעֲרָה כְּלִיךָ 135
 תַּעֲרֵי לְבוּשׁ תִּקְוָה, תִּסִּירֵי לְבוּשֵׁיךָ.
 כִּי יֵשׁ תִּקְוָה יֹאמֵר לְבִי,
 כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים תֹּאמֵר נַפְשִׁי, לוֹ צַר בְּצָרוֹתֵיךָ.
 הוּא יִכְאִיב אַף יִחַבֵּשׁ
 הוּא מִחַץ אַף יִרְשָׁא אֶת מִקְאוּבֵיךָ. 140
 הוּא סָדָה מִלְּסָנִים בְּנֹרֶץ צוֹ
 עַם גְּדוֹל קִשְׁתָּהּ צָלְיוֹ יַד נִגְשֵׁיךָ.
 אָמַר לְאַסִּירִים: צְאוּ תַפְשִׁי.
 וַיַּעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֵין מִסְסָר לְעֵינַי רוֹדְסֵיךָ.
 צָנָה לִים וַיִּבְקַע, לְתַהוֹמוֹת וַיִּקְסָאוּ. 145
 וַיַּעֲבְרוּ בִּיבְשָׁה אֶלְפֵי רַצוּצֵיךָ.

138 לו צר, ע"פ ישעיה סג, ט.

141 הוא פדה מלפנים, בגלות מצרים.

לא נסוּגה אַחֲרֵי-יָמֵינוּ, לֹא הִשְׁיֵבָה מִבְּלַעַ.
צְדִי הַשְּׁפִיל גָּאוֹן צְרִיצִים, צְדִי הַשְּׁמִיד אֶת
מוֹנֵיךְ.

- 150 נִיּוֹשֵׁב עַל אֲדָמְתֶךָ עִם צָצוּם נָפוּ
בְּנִים גִּדְלָתָ נִתְשָׂאִים עַל זְרוּעוֹתֶיךָ.
הַנְּחָמִי בֵּת צִיּוֹן, הַנְּחָמִי בְּצִנְתִּי,
אֵל תִּשְׁמִיעֵנִי כְּצֶת אֶת קוֹל יִלְלוֹתֶיךָ.
בְּחִמְלַת יְיָ צָבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שְׂרִיד,
לֹא שָׁכַח לְנַצַּח שׁוֹמְרֵי חֻקוֹתֶיךָ.
155 בְּצֹן אֲבוֹתֵיהֶם נִלְקְדוּ בְּנִים,
שָׁכְחוּ אֶת מִכְאוּבָם — בַּל יִשְׁכְּחוּ מִצְוֹתֶיךָ.
עוֹדִם מִמְּוִיקִים בְּבָרִית אֱלֹהֵיהֶם,
יִלְכוּ כֹּל הַיּוֹם בְּצַקְבוֹת מוֹרֵיךָ.
עוֹד יָבוֹא יוֹם יָשִׁיב יְיָ שְׁבוֹת צְמוֹ,
עוֹד תִּרְאִי כַמְקַדָּם בְּשִׂמְחַת בְּנֵיךָ.
160 יִהְיֶה אֶבְלָדְךָ לְשִׁשׁוֹן, מִסְפָּדְךָ לְמַחוּל,
לְחִדְנָה כְּבוֹרֶךְ וְלְשִׁיר תוֹדָה קִינּוֹתֶיךָ.
תִּקְרָאִי אֵל כֹּל אִם יִלְדָה בְּנִים:
תְּהִי אַחֲרֵימֶךָ בְּמוֹנֵי, בְּאֲשָׁרֵי אֲשֶׁר בְּנֵיךָ.
165 יִגִּיל כֹּל רוּאָה וְתִרְוֶן לְשׁוֹן עוֹבֵר,
תִּתְצַרְבַּב בְּשִׂמְחַתוֹ עִם תּוֹפְשֵׁי עוֹנְבֵיךָ.
יִסְפַּר אֵל בְּנָיו, וְהִמָּה לְדוֹר אַחֲרוֹן,
אֶת מַעֲשֵׂה יְיָ וְתִשׁוּצַת אֱלֹהֶיךָ.

קעז

רמאל פירשטנסטהאל

וואליך, בת ציון, אומר גם היום:
הסירי מסנה הַגּוֹן מַעַל שְׁנֵיךְ.
הַנְּחֵמִי, בְּצִמִּי, הַנְּחֵמִי, אֲהוּבָתִי,
הלא עוד תקנה רובצת על-פתי שְׁעָרֶיךָ.

170